

Bijlage VWO

Voorbeeldopgaven

vernieuwingen CSE

set 4

juli 2024

Nederlands

extra oefenset -
uitbreiding bij de opgaven uit het vwo-examen 2024 tijdvak 1
over ‘Pulp in het Nederlandse leesonderwijs?’

Tekstboekje

Pulp in het Nederlandse leesonderwijs?

tekstfragment 5

- (1) (...) Dat het juist auteurs als Woodrow en Tegenbosch (en andere zoals de veelvuldig genoemde Mel Wallis de Vries) zijn die door Van Dijk en Klaver worden weggezet als hypercommerciële pulpschrijvers die via de Jonge Jury marketing bedrijven met belastinggeld, is ronduit 5 pijnlijk.
- (2) Niet alleen omdat zij de onderwerpen die in hun boeken voorkomen (geweld, ongewenste seks, racisme) juist aan de kaak willen stellen en bespreekbaar willen maken bij de groep die het aangaat: de jeugd zelf. Maar ook omdat het juist óók deze groep auteurs is die met onbekende 10 gedrevenheid scholen bezoekt om kinderen aan te zetten tot lezen.
- (3) Het auteursbezoek heeft een bewezen positief effect op de leesmotivatie. Wat motiveert nog meer? Wetenschappelijke inzichten leren ons dat factoren als competentie, verbondenheid en autonomie leiden tot leesmotivatie.
- (4) Vertaald naar het lezen van een boek: het kind vertrouwt op de eigen leesvaardigheid, voelt zich gewaardeerd en gesteund bij het lezen, en voelt zich vrij om leeskeuzes te maken. Leidt dit tot een positieve leeservaring, dan is de kans groter dat het kind nog eens een boek oppakt, daardoor weer vaardiger wordt in lezen en het daarna 15 geen straf vindt om nog een boek te pakken. De Jonge Jury laat kinderen niet lezen wat ze leuk vinden omdat het makkelijk of gemakzuchtig is, maar omdat experts weten hoe belangrijk dit is.

naar: *Gerlien van Dalen (directeur-bestuurder Stichting Lezen) en Giel van Strien (directeur Passionate Bulkboek)*
uit: *de Volkskrant, 11 juni 2021*

tekstfragment 6

- (1) Een zeer terechte aanklacht van Yra van Dijk en Marie-José Klaver tegen pulp. Het probleem begint al eerder: basisschoolleerlingen die alleen de hypes kennen, pabo-studenten die zeggen niet van lezen te houden, de Kinderjury¹⁾ als populariteitspoll. Dat was niet altijd zo. En 5 in Vlaanderen is het nog steeds niet zo.
- (2) Daar lezen de kinderen die in groten getale jureren de boeken uit zorgvuldig opgebouwde gevarieerde lijsten en spreken ze er samen inhoudelijk over. Ook zitten er veel kinderen van allerlei afkomst op woordafdelingen van academies²⁾ en zijn daar jarenlang in hun vrije tijd 10 op een speelse manier met teksten bezig.
- (3) In vele opzichten (ook het sluiten van bibliotheken en boekwinkels vanwege corona, terwijl deze in de omringende landen als essentiële voorzieningen werden beschouwd) wordt het tijd dat er eens over de grens wordt gekeken om te zien hoe het beter kan.

*naar: Joke van Leeuwen (auteur van romans, poëzie en kinderboeken)
uit: de Volkskrant, 10 juni 2021*

- noot 1 De Prijs van de Nederlandse Kinderjury is een literatuurprijs voor de beste in het Nederlands verschenen kinderboeken. De winnaar wordt niet door een vakjury bepaald, maar door kinderen tussen zes en twaalf jaar.
- noot 2 Op Vlaamse muziekscholen ('academies') kunnen leerlingen niet alleen oefenen met muziek maar ook met voordracht en drama, binnen de zogenoemde woordafdeling.

tekstfragment 7

Een kwestie van tijd voordat universitaire neerlandici ook hun zegenrijke licht gaan laten schijnen over het kleuteronderwijs.

*naar: Helge Bonset (oud-lerarenopleider, -vakdidacticus en -leerplanontwikkelaar Nederlands)
uit: neerlandistiek.nl, 7 juni 2021*

Opgavenboekje VWO

Voorbeeldopgaven vernieuwingen CSE set 4

november 2024

Nederlands

extra oefenset -
uitbreiding bij de opgaven uit het vwo-examen 2024 tijdvak 1
over ‘Pulp in het Nederlandse leesonderwijs?’

Deze set bestaat uit 9 vragen.

Er zijn maximaal 15 punten te behalen. Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Beantwoord de vragen in correct Nederlands. Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Pulp in het Nederlandse leesonderwijs?

tekstfragment 5

In vergelijking met tekst 1 komt in tekstfragment 5 een nieuw middel van leesbevordering aan bod.

- 1p 1 Welke nieuw middel van leesbevordering is dat?

Hieronder staan vijf argumentatieschema's waarmee een standpunt kan worden onderbouwd.

- 2p 2 Welke twee argumentatieschema's worden vooral gebruikt in tekstfragment 5? Noteer de nummers van de twee juiste antwoorden.

- 1 autoriteit
- 2 kenmerk
- 3 oorzaak-gevolg
- 4 vergelijking
- 5 voorbeelden

De standpunten in tekstfragment 1 en in tekst 1 over de boeken van de Jonge Jury zijn tegenovergesteld, evenals de argumenten in beide teksten.

- 3p 3 Geef drie tegenovergestelde argumenten uit beide teksten. Neem daarvoor de nummers uit de tabel over op je antwoordblad en vul het gevraagde in.

argumenten bij positief oordeel in tekstfragment 5	tegenovergestelde argumenten uit tekst 1
1a	1b
2a	2b
3a	3b

In alinea 14 van tekst 1 wordt bepleit om deskundigen in te zetten bij de organisatie van de Jonge Jury.

- 1p 4 Leg uit hoe de reactie hierop vanuit tekstfragment 5 hoogstwaarschijnlijk zal luiden.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen. Gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.

tekstfragment 6

- “Een zeer terechte aanklacht van Yra van Dijk en Marie-José Klaver tegen pulp. Het probleem begint al eerder”. (regels 1-2, tekstfragment 6)
- 2p 5 Vat het probleem samen zoals dat in het vervolg van alinea 1 van dit fragment wordt besproken.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 40 woorden.

In tekstfragment 6 wordt een benadering van leesbevordering voorgestaan die afwijkt van de “Kinderjury als populariteitspoll” (regels 3-4, tekstfragment 6).

- 2p 6 Citeer drie woordgroepen uit alinea 2 van tekstfragment 6, van elk maximaal vijf woorden, die deze andere benadering het scherpst typeren.

In alinea 2 en 3 van tekstfragment 6 wordt de huidige leescultuur in Vlaanderen positief afgezet tegen die van Nederland.

- 2p 7 Leid uit zowel alinea 2 als alinea 3 van tekstfragment 6 een algemene maatregel af tegen de ontlezing. Geef geen voorbeelden.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

tekstfragment 7

In tekstfragment 7 wordt impliciete kritiek geuit op de opvattingen in tekst 1.

- 1p 8 Welke uitspraak geeft deze kritiek het best weer?
Als het gaat om hun opvattingen over leesonderwijs voor jongeren,
A beschikken de auteurs niet over de juiste vakkennis.
B betuttelen de auteurs de jeugdige lezers.
C houden de auteurs zich bezig met irrelevante zaken.
D verwarren de auteurs jongerenonderwijs met kleuteronderwijs.

Een kritische lezer kan stellen dat er in tekstfragment 7 sprake is van een drogreden, gelet op de inhoud van tekst 1.

- 1p 9 Welke drogreden kan een kritische lezer vooral aanwijzen in tekstfragment 7?
A cirkelredenering
B onjuist beroep op autoriteit
C onjuist beroep op een kenmerkschema
D persoonlijke aanval
E vertekening van het standpunt

Correctiemodel VWO

Voorbeeldopgaven vernieuwingen CSE set 4

juni 2024

Nederlands

extra oefenset -
uitbreiding bij de opgaven uit het vwo-examen 2024 tijdvak 1
over 'Pulp in het Nederlandse leesonderwijs?'

4 Beoordelingsmodel

Vraag

Antwoord

Scores

Pulp in het Nederlandse leesonderwijs?

1 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
(het positieve effect van) auteursbezoek op scholen

Beoordeel de spelling.

2 maximumscore 2

- 1 (autoriteit) 1
- 3 (oorzaak-gevolg) 1

3 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:
drie van onderstaande inhoudelijke tegenstellingen:

argumenten bij positief oordeel in tekstfragment 5	tegenovergestelde argumenten uit tekst 1
a) goed voor (jonge) lezers	b) schadelijk voor (jonge) lezers
a) willen seksistisch/racistisch denken voorkomen / bespreekbaar maken	b) bevestigen seksistisch/racistisch denken
a) zetten (op de juiste manier) aan tot (meer) lezen	b) zetten niet (op de juiste manier) aan tot (meer) lezen
a) bevorderen de leesvaardigheid	b) bevorderen niet de leesvaardigheid
a) zijn geen pulp	b) zijn (vooral) pulp

per juist benoemde tegenstelling

1

Beoordeel de spelling.

4 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
(Deze inzet is niet nodig.) De werkwijze van de Jonge Jury is (immers) al gebaseerd op de inzichten van deskundigen/wetenschappers. / Het is aangetoond dat jongeren meer gaan lezen als ze zelf hun boeken mogen kiezen.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

In het basisonderwijs/leesonderwijs voor kinderen speelt leesplezier een te grote rol. / spelen persoonlijke leesvoorkieuren een te grote rol.

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

6 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

drie van de volgende:

- "(uit) zorgvuldig opgebouwde (gevarieerde lijsten)" (regels 6-7)
- "(spreken ze er samen) inhoudelijk" (regels 7-8)
- "(op) woordafdelingen van academies" (regel 9)
- "(op een) speelse (manier)" (regel 10)

indien drie elementen juist 2

indien twee elementen juist 1

indien minder dan twee elementen juist 0

Beoordeel de spelling.

7 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- (Alinea 2) De opvattingen van specialisten / (Vooral) inhoudelijke overwegingen moeten (de inrichting van) het leesonderwijs bepalen. 1
- (Alinea 3) Leesinstituties (zoals bibliotheken en boekwinkels) moeten worden gezien als een essentiële (maatschappelijke) voorziening. / Men moet een (brede) actieve leescultuur (in de maatschappij) stimuleren. 1

Beoordeel de spelling en grammatica.

8 A

1

9 D

1